

Проф. Драгиша Ђоковић: ОГЛЕДИ ИЗ МОНЕТАРНЕ
ЕКОНОМИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ (књиге 1, 2, 3); Универзитет Црне
Горе - Подгорица и Штампарииа "Обод" дд - Цетиње;
Подгорица 2001.

Недавно је изашла из штампе књига Драгише Ђоковића, редовног професора Економског и Правног факултета у Подгорици: *Огледи из монетарне економије Црне Горе*.

Она представља избор радова из обимног научног и стручног опуса аутора који је остваривао током последње четири деценије као универзитетски наставник на Економском факултету у Подгорици, гдје је предавао предмете из домена финансијске сфере (Монетарна економија, Банкарство и Јавне финансије), а одређено вријеме и на Правном факултету у Подгорици (Финансије).

Упоредо са наставним радом, проф. Драгиша Ђоковић је вршио и високе државне функције у републичкој и савезној администрацији. (Био је, поред осталог, секретар Секретаријата за капиталну изградњу Привредног савјета Владе ФНРЈ, генерални директор Централне банке Југославије за Црну гору, републички и савезни посланик, секретар два секретаријата Извршног вијећа Црне Горе (за привреду и финансије), члан СИБ-а у СФРЈ, представник СФРЈ у Савјету за узајамну економску помоћ СЕВ-а, председник Југословенско-совјетског комитета за привредну сарадњу и др.). Функције које је обављао омогућавале су му да непосредно

и изворно осмишљава и обрађује поједине проблеме из области друштвено-економског живота, посебно финансија. Бавио се истраживањима више основних тематских области из домена привредног система, економске политике (првенствено - монетарне и кредитне, буџетске и пореске политике), економских односа са иностранством и др. Написао је и објавио велики број реферата, анализа, студија, елабората и других радова економске и финансијске профилације. Својим стручним и научним радовима и јавним иступима проф. Ђоковић се афирмисао као стручњак, не само у области монетарног система, него и економске проблематике уопште.

Предметна тротомна књига је различитог стручног и научног жанра. У њој је аутор из богатог истраживачког опуса извршио селективан избор радова за које је процијенио да имају трајнију стручну и научну вриједност. Дао их је у изворном облику, без обзира да ли данас у времену транзиције остаје при истом мишљењу.

Књига је структурирана на основу методолошког избора презентације три тематске цјелине: историјске, теоријске и опште профилације.

Прва књига (стр. 1-281) посвећена је радовима који обрађују теме из

историје финансија, банкарства и привредног развоја Црне Горе. У овом избору презентирани су радови: *Краљ Никола и финансијски проблеми Црне Горе у периоду његове владавине* (Владина књаза и краља Николе, Оснивање банака и акционарских друштава, зајмови и задуженост, Црногорски финансијски систем); *Када су и где основане прве банке у Црној Гори; Банкарство, акционарска друштва, осигурање имовине и лица, берзе и новац у Подгорици у различитим периодима; Новац у Подгорици од 1879. до 1999. године; Привреда Цетиња (1918-1941); Оцјена последица развоја Црне Горе од 1945. до осамдесетих година XX вијека; Превирања у оквиру СЕВ-а;* радови теоријског садржаја који третирају питања привредне реформе, економске интеграције, функционисања плана и тржишта, производне кооперације и специјализације, научно-техничке сарадње, положај СФРЈ у свему томе и др.

Друга књига (стр. 282-572) садржи текстове о разним питањима теоријског карактера и финансија: *Суштина и улога новца, кредити и камате; Пореска политика и опорезивање привредних дјелатности на бази личног рада социјалним средствима у Црној Гори; Ефекти мјера кредитно-монетарне политике на привредна кретања у Црној Гори и проблеми у вези са њим; Камата у нас; Финансирање науке; Фискални систем у нас; Акционарска друштва и дивиденде; Банка у предлогу новог Закона; Неки од проблема у Црногорском банкарству; Монетарни аспекти изласка из економске кризе; Буџетска политика; Порези и порески морал; Ликвидност привреде и банака; Структура привреде и могућности извоза; Питање државног капиталала и неки други аспекти економске теорије и праксе.*

Трећа књига (стр. 573-900) чини избор текстова о разним општим и друштвено-економским аспектима привредног живота у Црној Гори и бившој

СФРЈ, међународним економским односима - Југославије са СССР-ом и др. Први тематски блок радова ове књиге посвећен је механизмима и инструментима привредног система земље, највећим дијелом монетарној политици, банкарском систему, пореској политици, буџетској потрошњи, пословним банкама и банкарству уопште, систему инвалидско-пензионог осигурања. У склопу датог приступа аутор је на цијеловит начин сублимирао најзначајнија догађања у привредном животу земље и међународним економским односима.

Посебан дио ове књиге чине *Документи* (18) која презентирају најзначајније догађаје у СФРЈ и међународну сарадњу са СЕВ-ом, те активности професора Ђоковића у домену дипломатске активности коју је имао као учесник у својству савезног министра СИБ-а у СФР Југославији и универзитетски професор.

Књига *Огледи из монетарне економије Црне Горе* представља различите, комплексне и цијеловите садржаје из домена привредног система, привредног развоја, економске политике - преваходно из монетарне сфере и све из различитих временских периода. У њој врло значајно мјесто заузимају радови из наше даље прошлости који су пионирски у домену финансија и банкарства у Црној Гори. Они истовремено чине и значајно историјско штиво које неће моћи и неће смјети да заобиђу не само научници: економисти - финансијски стручњаци већ и историчари.

Радови професора Драгише Ђоковића садржани у овој књизи одсликавају еволуцију и перформансе привредног, политичког и правног система СФР Југославије у дугорочном раздобљу и резултате остварене у основним доменима друштвено-економског развоја Црне Горе и појединих општина. Аутор је, избором својих радова на једном мјесту, између корица ове књиге, поставио и елаборирао и историјске темеље финансија и банкарства у Црној Гори, разне теоријске садржаје,

практична искуства и резултате остварене у бившем социјалистичком систему. Тиме је оставио у наслеђе генерацијама разних профила стручности, посебно младим истраживачима економске струке, драгоцене истраживачке налазе. Такав озбиљан подухват је могао да стручно и научно уради професор Драгиша Ђоковић, који кроз стручни, научни, педагошки и целокупни рад испољава личност високог интелектуалног домета, специјалног сензибилитета и поливалентног стваралачког опуса. Он је креативне способности испољавао као универзитетски наставник, привредник, банкар, политичар, дипломата. Стога ће предметна књига на најбољи начин представити не само професора Драгишу Ђоковића, него ће остати и трајно свједочанство о његовом научноистраживачком раду, као универзитетском

наставнику и финансијском експерту.

Ова књига, без сумње, биће од велике користи како економистима, посебно онима који су професионално оријентисани на област финансија и банкарства, тако и ширем кругу стручне и интелектуалне јавности. Она ће као литература корисно послужити и студентима економије и права, јер се у њој налазе радови у којима су студиозно анализирани процеси и збивања друштвено-економског развоја не само у ранијој него и ближој прошлости Црне Горе. Истовремено, значајан допринос ове књиге испољава се кроз анализу савремених кретања у сфери монетарне економије. У цјелини посматрано, књига *Огледи из монетарне економије Црне Горе* представља значајан допринос литератури из области економских и других друштвених наука у Црној Гори и Југославији.

Милица КОСТИЋ